

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 331/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **LINEA Property, s.r.o.**, Drieňová 34, Bratislava, IČO 31 322 247, zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. BA2-21C/7/2021 v časti rozhodovania o výške trov konania takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. BA2-21C/7/2021 v časti rozhodovania o výške trov konania **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. BA2-21C/7/2021 v časti rozhodovania o výške trov konania konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré je Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. novembra 2024 a prijatou (v časti) na ďalšie konanie uznesením ústavného

súdu č. k. IV. ÚS 331/2025-11 z 23. júna 2025 domáha (v prijatej časti) vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BA2-21C/7/2021 v časti rozhodovania o výške trov konania (ďalej aj „napadnuté konanie“). Navrhuje v napadnutom konaní mestskému súdu prikázať konať bez zbytočných prietáhov. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia 8 000 eur a žiada náhradu trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľke bola žalobkyňou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) 22. januára 2021 na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) podaná (excindačná) žaloba o vylúčenie veci v exekučnom konaní (konkrétne o vylúčenie bytu z exekúcie). Okresný súd na pojednávaní 25. júna 2021 vyhlásil vo veci rozsudok pod č. k. 21C/7/2021-53 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým vyhovel žalobe a nehnuteľnosť žalobkyne vylúčil z exekučného konania.

3. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala 2. augusta 2021 odvolanie, ktoré bolo okresným súdom odvolaciu súdu so spisovým materiálom predložené 11. októbra 2021. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8Co/109/2021-79 z 20. decembra 2022 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že zmenil rozsudok okresného súdu a žalobu zamietol.

4. Po vrátení spisového materiálu okresnému súdu tento 12. mája 2023 vydal uznesenie o trovách konania (vydané vyšším súdnym úradníkom) č. k. 21C/7/2021-90 (ďalej len „uznesenie o trovách“), ktorým zaviazal žalobkyňu zaplatiť sťažovateľke trovy prvoinštančného aj odvolacieho konania. Proti uzneseniu o trovách sťažovateľka podala 30. mája 2023 sťažnosť, pretože okresný súd pri výpočte náhrady trov konania opomenul k náhrade priznať daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), pretože právny zástupca sťažovateľky je platcom tejto dane. Následne 8. júna 2023 podala proti uzneseniu o trovách sťažnosť aj žalobkyňa. Sťažovateľka uviedla, že k sťažnosti žalobkyne sa vyjadrila 9. júna 2023 a odvtedy bol (v tomto období už mestský súd) vo veci nečinný.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Vo vzťahu k postupu mestského súdu (pôvodne okresného súdu) sťažovateľka namieta primárne jeho nečinnosť (a tiež aj nesprávnu činnosť), pokiaľ ide o fázu rozhodovania o náhrade trov konania. Argumentuje tým, že okresný súd síce vydal (vyšším súdnym úradníkom) uznesenie o trovách už po 3 mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku krajského súdu, avšak o sťažnostiach podaných proti nemu sporovými stranami do podania ústavnej sťažnosti, teda ani po uplynutí približne roka a pol, nerozhodol. Doplnila, že rozhodovanie o náhrade trov konania predstavuje jednoduchú činnosť súdu, obzvlášť v tejto veci, v ktorej bolo vykonaných len niekoľko procesných úkonov. Opakovane uviedla, že svojou sťažnosťou pritom namietala len opomenutie priznania DPH k vyčíslenej náhrade trov konania.

III. Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/388/2025 doručenom ústavnému súdu 7. júla 2025 uviedol, že po podaní sťažností sporových strán proti uzneseniu o trovách bolo 12. júna 2023 mestskému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k sťažnosti žalobkyne. Vyššia súdna úradníčka dala 11. júna 2025 pokyn spisovej kancelárii na doručenie sťažnosti z č. 1. 98 sťažovateľke na vyjadrenie (v ten istý deň bola sťažnosť žalobkyne aj zaslaná sťažovateľke) a mestský súd tiež zaslal žalobkyni na vyjadrenie sťažnosť sťažovateľky. Následne 12. júna 2025 zaslal sťažovateľke aj prípis. Dodal, že vzhľadom na okolnosti veci došlo zo strany mestského súdu k prietahom.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Podstata argumentácie sťažovateľky v súvislosti s namietanými prietahmi (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v napadnutom konaní sa sústreďuje do namietania jeho celkovej doterajšej dĺžky, pričom poukazuje najmä na jednoduchosť jeho predmetu a nečinnosť mestského súdu.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 519/2023).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

11. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť najmä intenzitu zásahu do namietaného práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných prietahov, či vznik prietahov bol spôsobený primárne postupom mestského súdu, alebo na ich vznik mal vplyv aj postup sťažovateľky, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala povaha veci.

12. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania spočívajúci v rozhodovaní o výške trov konania tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ide v zásade o jednoduchú aplikáciu práva.

13. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že na ťarchu sťažovateľky v zásade nie je možné pričítať žiadne konanie spôsobujúce prietahy.

14. Tretím hodnotiacim kritériom je postup mestského súdu. K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že v jeho postupe ústavný súd identifikoval primárne ničím neodôvodnenú 2-ročnú úplnú nečinnosť (v období od doručenia vyjadrenia sťažovateľky 12. júna 2023 do 11. júna 2025, kedy mestský súd obom sporovým stranám zaslal výzvy na vyjadrenie k podaným sťažnostiam). K veci je možné tiež dodať, že z chronológie postupu mestského súdu vyplýva, že vo veci začal konať až po tom, ako mu bola doručená výzva ústavného súdu na predloženie spisového materiálu v tejto veci (pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti).

15. Na základe uvedeného ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Po zhodnotení všetkých okolností musí skonštatovať, že prietahy idú primárne na vrub postupu mestského súdu, ktorý nedokázal svoju činnosť organizovať spôsobom, ktorým by v čo najskoršom (resp. v primeranom) čase došlo k rozhodnutiu o sťažnostiach, teda bol vo veci nečinným. Túto skutočnosť zároveň nerozporuje vo svojom vyjadrení ani mestský súd. Ústavný súd na tomto mieste dodáva, že s poukazom na samotnú dĺžku rozhodovania o takej v podstate nekomplikovanej veci, akou je priznanie náhrady trov konania (resp. rozhodovanie o podaných sťažnostiach), je možné postup mestského súdu z ústavnoprávneho hľadiska označiť za celkom zjavne neprimeraný a neakceptovateľný.

16. Ústavný súd opakovane dáva do pozornosti, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. Ústavný súd v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľky.

17. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní, mestskému súdu prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza (bod 2 výroku nálezu).

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Požadovala priznanie zadosťučinenia 8 000 eur, čo odôvodňovala primárne s odvolaním sa na dĺžku napadnutého konania, s poukazom na jeho predmet a na skutočnosť, že sťažovateľka sa svojím správaním o vznik prieťahov nijak nepričinila.

20. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal najmä na konštatovanie 2-ročnej úplnej nečinnosti mestského súdu v danej veci a tiež na samotný predmet konania, keď úlohou mestského súdu bolo v zásade len posúdiť dôvodnosť námietky týkajúcej sa nepriznania DPH k už vyčíslenej sume priznaných trov konania. Tiež prihliadol na to, že sťažovateľka sa v zásade nepričinila o vznik prieťahov. Na strane druhej vzal do úvahy, že už v danej fáze konania nešlo o rozhodovanie vo veci samej, preto rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur (bod 3 výroku nálezu). V súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovelo tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu).

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o DPH, pretože jej právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnenému zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH),

pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024, ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu